

NORGES HØYESTERETT

Den 21. juni 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Bergh og Østensen Berglund i

HR-2022-1227-U, (sak nr. 22-058223STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Johnny Veum)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Trude Antonsen)

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens straffutmåling. Spørsmålet er særlig hvilken betydning det skal ha at det gikk svært lang tid før lagmannsrettens dom ble forkynt, og at anken som følge av dette først ble inngitt nærmere ett år og ti måneder etter at dommen ble avsagt.
- (2) Oslo tingrett avsa 26. februar 2020 dom med slik slutning:

«A, født 00.00.1993, dømmes for overtredelse av straffeloven § 254 jf. § 16, straffeloven § 266, sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a) og straffeloven § 79 bokstav b) til fengsel i 9 – ni – måneder med fradrag av 27 – tjuesju – dager for utholdt varetekt.»
- (3) A anket til Borgarting lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og lovanvendelsen for tiltalen post I og straffutmålingen.
- (4) Borgarting lagmannsrett avsa 29. mai 2020 beslutning hvor anken over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og lovanvendelsen ble nektet fremmet, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd. I samme avgjørelse ble tingrettens straffutmåling endret til gunst for A, jf. straffeprosessloven § 322 første ledd nr. 3. Det ble avsagt dom med slik slutning:

«I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 7 – syv – måneder.»
- (5) A har anket lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett. Det er i anken og støtteskrivet gjort gjeldende at ankeerklæringen er rettidig. Det vises til at anken er datert 23. mars 2022, og at domfelte forstod det slik at ankefristen han fikk fra politiet var den 27. mars 2022. Videre anføres det at straffen bør kunne settes ned, eller helt eller delvis endres til betinget fengsel. Det vises til at det har tatt lang tid fra lagmannsretten avsa sin dom til den ble forkynt for A.

Dette utgjør et markert brudd på grunnleggende rettigheter, og ventetiden har begrenset As livskvalitet vesentlig. A ber om at hans anke fremmes til behandling i Høyesterett.

- (6) *Påtalemyndigheten* har prinsipalt gjort gjeldende at anken må avvises som for sent fremsatt, subsidiært at anken må nektes fremmet. Det er gjort gjeldende at lagmannsrettens avgjørelse i realiteten må anses forkynt for A i juni 2020 da postforkynnelse ble sendt til hans folkeregistrerte adresse. Selv om svarslippen aldri ble returnert, er det påtalemyndighetens syn at A har vært kjent med utfallet av lagmannsrettens behandling siden juni 2020. Det er blant annet vist til at domfelte i oktober 2021 var i kontakt med politiet og etterspurte soningsinnkalling.
- (7) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at det er angitt at anken gjelder beslutningen og dommen, men ut ifra anførselene i støtteskrivet må anken forstås å rette seg mot lagmannsrettens straffutmåling, som er det som ble avgjort ved dommen. Anken til Høyesterett blir derfor å behandle som en anke over lagmannsrettens dom.
- (8) Ankeutvalget legger til grunn at lagmannsrettens avgjørelse først ble lovlig forkynt for A gjennom stevnevitne den 7. mars 2022, og at ankefristen dermed utløp 21. mars 2022. Selv om avgjørelsen ble sendt A per post i juni 2020, returnerte han aldri mottakskvitteringen. Av forskrift om postforkynning § 5 siste ledd følger det da at forkynning ikke anses for å ha skjedd. Etter utvalgets syn er det ikke «helt på det rene» at A mottok sendingen i juni 2020, jf. domstolloven § 183 og Rt-1999-527. Det forhold at A kan synes å ha fått kunnskap om lagmannsrettens avgjørelse før den ble forkynt ved stevnevitne, kan slik denne saken ligger an, ikke få betydning for fastsettelsen av forkynningstidspunkt, jf. HR-1990-558-K.
- (9) Utvalget bemerker videre at As anke er fremsatt to dager for sent. Etter straffeprosessloven § 379 første ledd, jf. § 318 første ledd bokstav a skal imidlertid anken likevel ikke avvises dersom «retten finner at oversittelsen ikke bør legges den ankende til last». Fristoversittelsen er kort, og i forkynningsskjemaet kan det se ut som om det står at ankefristen utløper den 27. mars. På bakgrunn av omstendighetene i saken finner utvalget at fristoversittelsen ikke bør legges domfelte til last.
- (10) Etter straffeprosessloven § 323 tredje ledd kan anken over lagmannsrettens dom avgjøres uten ankeforhandling når ankeutvalget «enstemmig finner det klart» at dommen helt eller delvis bør oppheves.
- (11) Det følger av praksis at ankeutvalget kan oppheve lagmannsrettens dom med hjemmel i denne bestemmelsen dersom det er gått lang tid siden lagmannsrettens dom ble avsagt, og det ut ifra tidsforløpet er klart at straffen må reduseres, se blant annet HR-2016-1862-U og HR-2017-2012-U.
- (12) I de nevnte sakene var anke til Høyesterett blitt forlagt hos påtalemyndigheten, og ankeutvalget konstaterte at det forelå brudd på retten til rettergang innen rimelig tid slik denne følger av Grunnloven § 95 og EMK artikkel 6 nr. 1. I denne saken skyldes tidsforløpet at lagmannsrettens dom først ble forkynt på et sent tidspunkt. Slik omstendighetene er, ser utvalget det som klart at straffen må settes ned, uten at det er nødvendig for utvalget å ta stilling til om det foreligger brudd på retten til rettferdig rettergang, jf. HR-2016-225-S avsnitt 35.

- (13) Ut ifra dette oppheves lagmannsrettens dom. Ved den videre behandlingen må lagmannsretten ta stilling til om ny straff kan fastsettes etter straffeprosessloven § 322 første ledd nr. 3, eller om det bør gjennomføres ankeforhandling.
- (14) Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens dom oppheves.

Espen Bergh
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)